

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja vsač prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan prasniki, iside „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. sa celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošljajo: uredništvo „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Narodnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 2.

V Ljubljani, 20. januvarija 1898

Letnik XI.

S v o b o d a.

Bilo je dné 27. avgusta leta 1865.; v neki nemški kaznilnici pridigoval je duhovnik o pravi svobodi človekovi, ki obstaja v tem, da človek veruje v Jezusa Kristusa, da se osvobodi greha in potem dela dobro. Pridigar ponavljal je besede: »Le če vas Kristus osvobodi, bodete resnično svobodni.« Ko so šli kaznjenci iz kapele v svoje ječe, zašepeta jeden svojemu sodrugu na uho: »Čakaj, jaz bom pa črnemu pokazal, da sem lahko prost in svoboden tudi brez Kristusa.« Dolgo časa se je že pripravljaj na beg; prepilil je železno mrežo na oknu in se tega večera spustil iz četrtega nadstropja po rjuhah na zemljo. Komaj se je podal na to nevarno pot, odtrga se rjuha in kaznjenec telebne na tla ter si zlomi vrat.

Ta resnična dogodba prihaja mi na misel, kadar slišim govoriti o svobodi. Vsi ljudje hočejo biti svobodni, a mnogi le brez Kristusa in redkokrat se zgodi, da si ta ali oni pri tem zlomi vrat. — Dandanes ponareja in zlorablja se vse. Narejajo umetno vino, umetno surovo maslo, umetno razna druga živila, katera škodujejo človeškemu zdravju. In tudi besede in njih pomen svet le prerad zavija in zlorablja, zato je pač umestna beseda sedaj vladajočega sv. Očeta, ki so rekli: »Dajte besedam pravi pomen!« Res, prav potrebno je to. Pogosto rabijo ljudje to ali ono besedo, pa ne vedo kaj pomeni ali pa tudi nočejo vedeti. Taka se godi tudi besedi »svoboda«. Zato si jo oglejmo nekoliko natančneje, da vidimo, kaj v resnici pomeni.

Svoboden hoče biti vsak človek, vsak človek zeli se otresti nadvlade drugega, biti zeli sam svoj gospod, samostojen. Učencu zdi se hudo, da mora ubogati učitelje, rokodelskemu vajencu se kar sline cedé po tistem času, ko bo oproščen, vojak težko čaka dne, da ga izpusté, sinu se zdi, da mu oče predolgo nočejo pose-

stva »čez dati«, oče pa nočejo biti še tako kmalu za »starega«, hči vedno le gleda, kedaj jo pride kdo snubit, da bo izpod materine oblasti, s kratka, vse hoče biti svobodno. Ia če se to zgodi, če postane nekdanji učenec učitelj, vajenec pomagač in mojster, če vojak sleče vojaško suknjo, če postane sin gospodar in se hči omozi, vprašam vas, ali so vsi ti potem res svobodni? Kaj še, marsikoga potem vežejo hujše in obilnejše vezi ko poprej in zopet ni prost. Ali niso tedaj lazniki vsi oni krivi preroki, ki trobijo, da je človek popolnoma svoboden? Če bi bilo temu tako, potem smes ti mož svojo zeno zapoditi in si drugo vzeti, lahko pahneš cesarja s prestola in se vsedeš nanj, če si svoboden, vzameš danes temu, jutri onemu denar in premoženje, ubiješ svojega nasprotnika. Le poskusi, prijatelj, jedno od teh stvari in videl boš, kak dolgo bo trpela svoboda tvoja! Ne verjemite zato širokoustnežem, ki kričé na vse grlo »popolnoma svobodni smo.« Posebno trojno svobodo oznanjujejo ti ljudje, katerih pa ni nobena prava, namreč svobodo v misljenju, govorjenju in veri.

Misli so proste, svobodne. Če razumeš to tako, da te po tvojih mislih ljudje ne morejo soditi, ali pa, da smes biti v [manj važnih in vsakdanjih vprašanjih kakorsnih mislij hočeš, potem ti moram pritrčiti, da so misli res svobodne. Ali tega ne smemo umevati takoj kakor umejo naši preroki, ki oznanjujejo svobodo, naj se že imenujejo tako ali tako: nobena postava te ne veže v mislih. N. pr. Oče svari in uči svojega sina, a ker je sin svoboden v mislih, misli si: reci kar hočeš, se malo brigam za to. Gosposka kaznuje hudodelce, a ker sem svoboden v mislih, jo lahko obdolžim krivice. Bog ukazuje, naj slušamo cerkev, naznanja, da je sedem zakramentov, toda opirajoč se na svobodo v mislih lahko rečem: Boga morebiti celo ni, cerkve ni treba

ubogati, sveti zakramenti so samo za neumne ljudi. S kratka, če je človek popolnoma svoboden v mislih, smemo potem dobro imeti za slabo, pravico za krivico, poštenje za neumnost, nečistost za krepost. Kam pridemo toraj s neomejeno svobodo kakor jo oznanjujejo od leta 1848. sem? V brezno in prepad gole hudobije. Človek v mislih ni popolnoma svoboden in se mora ravnati po gctovih postavah, in ta postava je resnica. Svoboda v mislih odvisna je od resnice. Na neki visoki stoli napisano je kaj razumno: »Svobodno misliti je lepo, prav misliti je boljše!«

Z neomejeno svobodo v misljenju toraj že nič ni. Ravno tako pa je vezana svoboda v govorjenju in pisavi na postavbe resnice in pravosti. Vse, kar je dobro in resnično, smeš govoriti, pisati, tiskati, ne smeš pa govoriti slabega in neresničnega. Ko bi to bilo, stlačiti bi smeli v blato najimenitnejše in najsvetejše stvari. Svoboda v govorjenju in pisavi pa pri nas v resnici vlada. Le poglejmo neizmerno število slabih časopisov, ki hujskajo zoper vero, cerkev in njene služabnike, ki razširjajo upor zoper obstoječe razmere. Pod varstvom te svobode polnijo listi svoje predale z najgršo gnojnico nečistega in nesramnega življenja, da ta grda pregreha se se še celo naravnost hvali. Ta svoboda v pisavi dovoljuje, da smejo rasni p'sači po listih obrekovati, lagati, zavijati, natolcevati in smešiti ljudi vsacega stanu. In če se morebiti država ojunači in prepové nesramno ali brezbožno knjigo, kako ji zamerijo, kako pa se le zamerijo cerkvi in pridigarjem, če sveré pred takimi časopisj in knjigami. Cerkev je sovražnica svobode, tako kričé ti hinavci. Da, cerkev sovrazi laž in to ni nič

drugega, ko sedanja tiskovna svoboda. — Proč s tako svobodo!

Še jedno vrsto svobode moramo ogledati. To je svoboda v verskih stvarih. Sveta cerkev uči: Če je v kaki deželi poleg katoikov še kaj drugoversev, naj ti zaradi miru uživajo jednake pravice v državi, samo da se zabrani večje zlo. Ali ni to skrajna popustljivost cerkve? Ia to svobodo v verskih stvarih radi priznamo. Liberalcem pa je to prema'o, ti pravijo: Vsak pride v nebesa po svoji veri; danes je lahko katoličan, jutri Turek, potem ajd in bogotajec. Saj je vse jedno, kako vero ima kdo, ali pa tudi, če nima nobene. — To ni svoboda v veri, to je že brezverstvo. Cerkev se nikomur ne vsiljuje. Če nočejo židje postati kristjani, pa naj pusté Toda one, ki so udje katoliške cerkve po svetem krstu, pa ji nagajajo kakor poredni otroci, sme kaznovati cerkev in jih siliti k izpolnovanju verskih dolžnosti

Ljudje te vrste, ki se vнемajo za krivo neomejeno svobodo v verskih stvarih, so najhujši sovražniki katoliške cerkve. Na ves glas vpijejo: Svoboda za vse. V istem hipu pa preganjajo cerkev do krvi. Kaj ne, lepa svoboda in pravica; sram jih bilo lažnjivcev. Kdor nima toliko poguma, da bi stopil pred katoliškega duhovnika in mu rekel: Jaz te sovražim, pač ga pa tako zavratno napade, je največji strahopetnež in hinavec.

Tako svobodo oznanjajo nam Slovencem liberalci in socialni demokratje, a mi katoličani te svobode ne maramo, ker tiči skrita pod njo laž in pregreha. Prava svoboda je le v Kristusu in njegovem nanku: delaj dobro in varuj se hudega. To je jedino prava svoboda. Zvela taka svoboda!

Razgled po svetu.

Dne 10. januarija začeli so se deželni zbori avstrijski, kar se jih ni seslo še konec lanskega leta. Vsi deželni zbori, v katerih sede Nemci, stavili so predloge, da se odpravijo jezikovne naredbe na Češkem. V nekaterih delajo se tudi obširne priprave za razširjanje volilne pravice. Oči vseh avstrijskih narodov pa se obračajo na *česki deželni zbor*. Tu naj se vrede nezdrave, državni silno škodljive razmere. Čehi ponujajo spravo in so v to svrhu stavili predlog, ki bi prav lepo in Nemcem jako pravično uravnal to razmerje. In sedaj jih glejte te kukci! Mar mislite, da so zadovoljni? Kaj se! Zahtevajo, da se češka kraljevina razdeli na čisto češki, čisto nemški in mešani del. Če bi se to zgodilo, bil bi to le začetek novih večjih homatij, katerih si Nemci ravno želé. Kajti mar jim moč in sprava! Vdati hočejo Čehé in Slovane sploh, kakor so to delali že dolgo vrsto let. A ker so se ti predramili ter zahtevajo iste pravice kakor drugi narodi, hudujejo se Nemci in nočejo priznati, da imajo Čehi prav. Zato pa nagajajo, kar le morejo. Najpreje niso hoteli priti v deželni zbor. Dejali so, da se bojé, da jih Čehi ne pobijejo.

Prazen strah! Saj je znano, kako ponižni da smo Slovani, niti tam s silo ne nastopimo, kjer bi bilo včasih bolj varno zanesti se na svoje pesti ko pa na besede drugih. Kdo je Slovence napadel v Celju, kdo Čehé v Hebu, Zato in drugje? Nemci so začeli pretep in potem vpijejo, da se boje Slovanov, da ne marajo priti v Prago radi Čehov. Ali ni to skrajna hinavčina in zlobnost? Ko jim je vlada na vsemogoče načine zgotovila, da se jim ni treba bati ničesar, da bodo svoje nemške kosti in nemško kožo celo nesli domov. Ni hče jim ni skrivil niti lasu.

Začele so se obravnave. Jeden čeških poslancev posluževal se je svoje pravice, da sme v deželnem zboru govoriti češko, in je začel svoj govor v češkem jeziku. Tu se pa zadere zloglasni pretepač in kričač Wolf, kateremu je pod naslovom »poslanca« mogoče, tudi v češkem deželnem zboru kazati svojo oliko, kakor jo je kazal v državnem zboru. Zahteval je surovo, da se govori v nemškem jeziku. In češki poslanec je bil toliko prijenljiv, da mu je ugodil in dalje govoril nemško. In tudi drugače kaže to človeče svoje brezmejno sovra-

stvo do Slovanov kjer le more. Bog ve, kako se bodo te stvari zasukale. Da bi se le Slovanom v prid, kar se bo tudi zgodilo, če ne bo vlada Nemcem preveč popuščala. Ob takih kudah časih dé nam kaj dobro, če se najdejo ljudje, ki nam priznajo naše pravice. Tako pišejo nekateri *tirolski* listi, da niso jezikovne naredbe vzrok tem čudnim razmeram v Avstriji, ampak Nemci sami, ki hočejo Avstrijo na vsak način podvreči nemškemu cesarstvu, da bi tako vstvarili „Veliko Nemčijo“. In ker se jim dokaže njih nezvestoba in neumnost, tulijo in kriče, da se jim godi krivica. In vrli Tirolci pravijo, da se nočejo zavezati s temi hinavci nikdar in nikoli. To je pač možata beseda iz nemških ust. Da bi bili le vsi katoliški Nemci tega prepričanja kakor so vrli Tirolci.

Iz *Srbije* slišimo čudne stvari. Milan, ki je bil poprej kralj, pa se je naveličal kraljestva in šel po svetu, koder je dobro zivel za arbske denarce, ta kraljevski romar Milan našel je zopet pot domu v Srbijo. Zmanjkalo mu je denarja in zato je potrkal pri svojem sinu, sedanjem kralju, naj mu dá kaj iz državne blagajne. Mlači kralj Aleksander odpre blagajno, pa ni ga klisa, le počen groš leži v kotu. Oče Milan so hudi, sin Aleksander pa vé in zrá hitro pomagati. Imenuje ga za vrhovnega poveljujka vse srbske armade. Ta služba je jako mastna in tako hode nekdanji kralj dobival stalne dohodke. Pa to še ni vse. Kralj Aleksander izgubil je sedaj skoraj popolnoma vso moč. Če se Milanu zljubi, da hoče biti zopet par mesecev kralj, mora Aleksander odnehati, ker nima vojakov. Milan yrh tega po strani gleda sosednje Bolgare, ki so ga jedenkrat prav pošteno nabili, in nekateri vedo povedati, da se Milan misli pri pribliki malo znositi nad njimi. To bi povzročilo vojsko, ki bi obubožano srbsko kraljestvo porinila na rob prepada. Nekdanji srbski kralj je največja pijavka svoje domovine, ker neizmerno srbskih državnih dohodkov je že zapravil na tujem, sedaj si je pa vedel prilastiti še armado. Rusija in Avstrija je s tem silno nezadovoljna.

Na *francoskem* pripravljajo se še bolj pridno za volitve ko drugod. Skoraj celo leto poprej se že vse giblje. In prihodnje volitve nikakor ne bodo mirne kajti socialisti in združeni katoliki prizadevajo si na vso moč pridobiti si mnogo poslancev. To bo vrišča in krika! Da le vsaj deloma zmaga katoliška stvar!

Spanol vstašev še niso ukrotili. Koliko krivic, potu in denarja stala jih je že ta vojska. In brzkone bo vse zastoj. Generala Vajlerja pozvali so v Madrid, pred vojaško sodišče. Moral se bo zagovarjati, ker je preveč samovoljno postopal na Kubi.

Dragi bravci se morebiti še spominjajo, da je bil lani poglavar *Perzije* umorjen. Njegov naslednik odpustil je svetovalce svojega očeta in si dobil novih. Ti so hitro napravili res velike zaklade, katere je prejšnji vladar privarčeval, potem pa perzijskemu ljudstvu naložili nov velik davek. Ljudstvo se pa sedaj punta. Pridružil se mu je tudi jeden kraljevih sinov. Zahtevajo, da vlada skibi drugače za svoje podložnike, kakor s tem, da jih z velikanskimi davki pehá v revščino in bedo. Kramarski Angleži, ki imajo svoj nos povsod, kjer upajo kaj dobiti, pa pridno pihajo v plamen upora. Če se bodo začeli potem Perzijani nad seboj vojskovati, dejal bo Anglež: „Čajte malo, vojske pa ne, to je nevarno za evropski mir.“ Kajti jeden del Perzijanov bi gotovo prosil sosedne Ruse pomoči. Anglež pa Rusom ne privoščti Perzije, ampak bi jo rad sam za-se imel celo. Kaj ne, kako lepo napeljano?

Na *Krest* ubili so Mohamedani 14 kristijanov in jih oplenili. Menda se bo zopet začela stara pesem od konca.

Iz *Grške* se čuje, da bodo 400 častnikov spodili iz armade zaradi raznih vzrokov. Morajo biti lepe razmere tam doli. Neko skrivno rovarsko družbo tožijo raznih pregreh zoper kraljestvo; ta pa je dala natisniti in razširiti kajizice, v katerih se dokazuje, da so odlični možje, ki sedé sedaj med ministri, bili so z njo sporazumljeni!

Dopisi.

Gerja. Pred Božičem. Okrajni živinozdravnik je te dni predaval o nekaterih boleznih domače živine v čitalniških prostorih. Ako kdo kupi tujo žival, — omenjal je maj drugim, — naj jo dá ogledati živinozdravniku in akosi štirinajst dni jo mora imeti v drugem hlevu kot pa domačo živino. Po preteklih štirinajstih dnevih pa naj prosi pri županstvu dovoljenja, da smé imeti tujo žival med domačo. — Poučeni smo bili tudi o zvrženju krav, o koliki pri konjih, o zaprtji, o krmiljenji in vsehkih kočene moke. Le žal, da ni bilo mnogo poslušalcev in zato so izostali nekateri važni nauki za primernejši čas. Ker vedno so še taki, ki vse mazače in konjederke poprej skusijo, kot pravo zdravilo, ali da bi poklicali živinozdravnika. Bojé se pač stroškov, pri

tem pa ne pomislijo, da mazač večkrat narobe zdravi in namesto, da bi bila žival boljša, je vedno bolj bolna ali pa še celo pogine. Še zmiraj se ravnaajo naši gorenjski gospodarji po stari prisloviči: „Tako so naši stari delali, pa so vsega dosti imeli.“ Včasí je bilo res vse bolje, manj je bilo davkov in zemlja je rodila veliko obilnejše kot sedaj. Kar je kmet pridelal čez domačo potrebo, je lahko prodal. Od kar pa bolj po ceni in ogromno množino žita dobimo od drugod, je slovenski kmet primoran obdelovati polje, ne zato, da bi kaj pridelkov, zlasti žito prođšjal, temveč sejati le toliko žita, kar ga potrebuje za domačo rabo, na druge njive naj pa seje deteljo in druge trave ali sočivje. Pri takem obdelovanju bo imel dosti kreme in bo lahko redil fepo

živino, in bo imel dosti gnoja. Lahko bo gnojil svoje zemljišče in če Bog dá svoj blagoslov, bodo zopet dobre letine. Naše ljudstvo se peča sedaj po zimi največ z vožnjo hlodov in oglja. S tem si pa nič ne opomore. Star voznik mi je rekel: »Bolj ko vozim, manj imam.« To pa tudi nič čudno ni. Če več trpim, moram tudi boljšo opravo imeti, bodisi pri obleki ali jedi. In spomladi naši vozniki mesto lepe živine, nimajo pokazati družega kakor grda kljuseta, polomljene vozove in sani pa — prazen mošnjček. Napredek se kaže le pri gostilnah in prodajalnicah. V domače hranilnice, mislim, da malo malo pride tega denarja. Pač pa nasprotno, predlansko leto so takrat, ko so najbolj služili, največ tudi na posodo vzeli. Torej je razvidno, da vožnja našim ljudem nič ali prav malo koristi. Ko bi naši vrli Gorjanci živino bolj gleštali in si prizadevali za lepo in zdravo živino, gotovo bi jim lepe dohodke prinašala. Saj vendar samo jedina živina dá kmetu še nekaj kupička. P.

Z Vrhnike. Širom slovenske domovine kazalo se je sedaj o božičnih praznikih živahno društveno življenje. Pri veseljah, zabavah, večerih, kakor jih prirejajo razna društva, seveda vselej ni vse tako kakor bi moralo biti. Zato je pa tem bolj hvale vredno, da se društva, ki se ne sramujejo imena »katoliški«, trudijo vseskozi pošteno zabavo dajati svojim udom in gostom. In tako društvo, ali prav za prav dve, ima tudi Vrhnika, namreč »katoliško društvo rokodelskih pomočnikov« in pa »katoliško slovensko bralno društvo.« Obe ti društvi imata svoje prostore v krasnem novem »društvenem domu«, ki je bil lansko leto z velikimi žrtvami za dobro stvar vnetih Vrhnčanov dozidan in na angeljsko ne-

deljo po prevzvišenem knezošofu blagoslovljen ter svojemu namenu izročen. V tem »društvenem domu« osredotočeno je društveno življenje vseh krščansko-misljčih Vrhnčanov, ta »dom« je v resnici dom koristnega poudarka in poštene zabave. V prvi vrsti seveda služi namenom »katoliškega društva rokodelskih pomočnikov«, čegar lastnina tudi je. In v koliko pospešuje društveni razvoj, razvidi se najbolje iz prireditve zabav v zadnjem času. O sv. Miklavžu priredilo je »katoliško rokodelsko društvo« »Miklavžev večer«, ki je bil nenavadno mnogobrojno obiskan; posamezne pevske točke, igra, zlasti pa živa slika sv. Miklavž in njegovi obdarovanci so zbranimu občinstvu jako ugajale; splošna sodba je bila izražena v želji: »dajte nam več takih večerov!« In društvo je rado ustreglo tej želji ter v nedeljo po novem letu zopet priredilo večerno zabavo z jako zanimivim vsporedom. Med drugimi točkami je bila zopet najbolj po gođu živa slika »pastirci pri jaslicah.« Vidi se, da ljudstvo ljubi take vrste zabavo; s takimi času primernimi predstavami razveseli si na pošten način svoje srce, ob enem pa si tudi poživi svoj verski čut. Zato »katoliško rokodelsko društvo« le tako naprej! Na pravem potu si; nikar ne poslušaj nasprotnikov, če tudi pridejo v »ovčjih oblačilih!« Sedanji čas potrebuje vnetih delavcev na krščansko-socijalnem polju; tudi rokodelska društva ne smejo zaostati, temveč morajo po svoje pomagati, rešiti socijalno vprašanje v pravem duhu. Kakor si na Silvestrov večer sijajno razsvetlilo svoj lepi dom v proslavo biserne sv. maše svetega Očeta, tako še nadalje razširjaj iz svojih prostorov svetle žarke prave krščanske omike med vrlo vrhniško ljudstvo, Bogu v čast, sebi in Vrhniki v ponos!

Listek.

Človek obrača, Bog obrne.

Povest iz kmetijskega življenja; spisal Vipavec.

I.

Bilo je že pozno v jeseni leta 1847. Solnce je zašlo, mrzla burja je brila čez goli Kolk in divjala po vipavski dolini. — Ljudje so se stlačili in zgnjetli na ognjišča in si greli zmrzle ude ob plapolajočem ognju; za kratek čas so žorili turščico, vmes si pripovedovali pravljice in dogodke iz davnih dnij. Če se še ni posušil sod v hramu, priromala je tudi majolika v družbo, krožila iz rok v roke; pesen se je vrstila za pesnijo, šala za šalo, dokler ni opomnila skrbna mati brezskrbne družine, da je čas zmoliti rožni venec.

Tako nekako je potekal jesenski večer Grivčanom, prebivalcem male vasice, ki stoji na rebri strmega Kolka. V vsaki hiši so se razlegali glasovi nedolžnega veselja, samo največji dom je bil videti zapuščen in mrtev. Kako tudi ne, saj je imel samo dva stanovalca, in še ta dva sta bila vse prej nego vesela. Ni jima kratil prijazen pogovor dolzega večera, molče sta strmela

pred-se, vsak zatopljen v svoje misli: Miha Petelin, sključen in nadasitljiv starec, je vpiral svoje lisičje oči v zravico in premišljeval, koliko mu je dolžen ta sosed, koliko oni; veselje mu je zaigralo na vpalem licu, ko je v mislih preračunal, za koliko se mu bo povečal zakopani zaklad. Ponosen je bil sam pri sebi nanj, saj si ga je sam pridobil, zakaj oče mu je zapustil zemljišče srednje mere, kar je bilo denarja, izplačal ga je sestri za doto. Mihi ni dišalo težavno poljsko delo, rajši je dajal polje v najem, sam pa je kupčeval, kar mu je prinašalo več dobička, zlasti ker ni bil prerahle vesti. Kupoval je živino in poljske pridelke samo tedaj, kadar so bili kmetje v najhujši stiski za denar; prodajal, kadar so bili v največji zadregi, kakor spomladi za seno in seme. Posojeval je tudi denar, seveda samo na oče-ruske obresti. Tako se je množil srebrni kup od leta do leta, tudi število dolžnikov je neprestano raslo, skoro vsi grivški gospodarji so mu bili dolžni; temu je kaj posodil, oni mu ni mogel plačati najemnine. Miha se ni oženil, žena se mu je zdela potrata. Ni mu bilo mar,

da ga sovraži cela soseska, sreče je iskal samo v denarju. Da bi si mogel kdaj napolniti oni skriti sodček s smarnimi tolarji do vrha, pa bi bil zadovoljen! Take in jedne misli in želje so rojile skopuhu neprenehoma po glavi.

Poleg njega je sedel krepek mladenič, nečak njegov, Ivan po imenu. Tudi on je molče premisljeval, toda ne o tolarjih in peticah, duh mu je plaval drugje. Spominjal se je onih zlatih časov, ko je poslušal ljubo mamico, ki mu je znala toliko lepega povedati v podobi mišnih pravljic in povestij. Bili so zanj blaženi časi, žal, da so minuli hitro, kakor prijetne sanje. Oče, premožen lesni trgovec, se je v gozdu ponesrečil, tudi mater mu je kmalu za tem pobrala neusmiljena smrt. Ivan, komaj dvanajst let star, je prišel v roke materinemu bratu, Mihi Petelinu. Čudno, da ni sirota podivjal pri svojem varuhu, ki je samo na to gledal, da mu je deček delal od zore do mraka, zakaj Miha je bil preskop, da bi s najel posla, ko je dobil Ivana v svoje kremplje. Deček je trpel voljno, vse je molče prenašal, kar mu je naložil sitni starec, dasi ni šul iz stričevih ust nič drugega, kakor godrnjanje in preklinjanje. Vendar se Ivan ni pokvaril, zlati nauki, ki mu jih je vcepila mati v srce, niso pali na nerodovitna tla, marveč krepko so pognali, iz dobrega in poslušnega dečka je vzrastle vri in pamente mladenič, da mu ga ni bilo para po vasi. K temu je mnogo pripomogla tudi sosedova družina, kamor je zahajal o nedeljskih popoldnevih. Človek je že tak, zlasti v mladosti, ko mu je srce polno, ko vse vre in kipi v njem, da mora imeti koga, s komur deli svoje veselje, kogar povpraša za svet, komur zaupa svoje skrivnosti, komur potoži svoje križe in težave. Kobalovi so bili dobri ljudje, radi so ga imeli kot svojega, on se je čutil med njimi domačega, kadar je le utegnil, stopil je k njim »v vas,« ko je bilo doma vendar tako pusto! Čez jeden mesec se mu izpolni srčna želja, o božičih, za svoj god, postane polnoleten in prost. Takoj se loči od strica in prične gospodariti na posestvu, ki sta mu je zapustila roditelja. Sam morda? Kaj se! Naslikal si je že v duhu prijetno življenje, ki ga bo imel s Kobalovo Metko, najlepšo in najpridnejšo deklico daleč na okoli. Vprašal je sicer se ni nikdar, ali ga bo hotela, vendar je bil trdno prepričan, da mu ne odreče svoje roke, kakor nje roditelji ne.

V te misli zatopljen je popolnoma pozabil na ogenj, ki je skoro ugasnil. Starca strese mraz, vzdrami se iz sanj in zarenči: »Vrag te! Neti, zaspanec, in skuhaj večerjo!«

»Kaj hočete, stric, močnik ali polento,« vpraša Ivan mirno in položi nekaj polen na žrjavico.

»Kaj močnik, kaj polenta!« hučuje se Miha. — »Fante, kaj ne veš, kako draga je zdaj moka? Koliko petičic se bo se dobilo za tursčico! Kuhaj krompir v oblicah, deni dvajset bolj drobnih krompirjev in deset oblic. Nič več! Kam staviš toliko drv? Kaj jih ni škoda!« pravi starec kasljaje in odzvame se goreča polena z ognja.

Ivan ne odvrne nič in stori, kar mu je velel stric, potem pa vpraša: »Stric, koliko premoženja imam po roditeljih?«

Miha se strese in preplasi. »Kaj čenččaš?« de osorno.

»Rad bi vedel, kaj in koliko sta mi zapustila oče in mati!«

»Kaj te briga!«

»Kaj me briga? Za svojo last vendar lahko povprašam, kadar hočem, zlasti zdaj, ko dopolnim polstavnata leta. Če mi ne poveste vi, pojdem pa v sodnijsko vprašati!« odvrne Ivan odločno.

Miha se zmede. Ta krotki in ubogljivi fant govori tako oblastno o svoji dedščini, katere se je skopuh še davno v mislih polastil, meneč, da mu ostane Ivan vedno ponižen hlapec pri hiši. A zdaj odšteti mu toliko stotakov in mu prepustiti hišo in polje! Zonspreletni skopuha po vseh kosteh, sapa mu poide, in krehaje vpraša: »I, zakaj bi pa rad zvedel tako naglo?«

»Imeti čem se pred pustom premoženje v rokah, da se oženim.«

To je bila strela z jasnega za Miho. Da se mu je začel podirati strop na glavo, ne bi se bil tako prestrašil. Oženiti se misli Ivan! Starcu se pri ti misli zvrtil v glavi, vendar se kmalu domisli stari lisjak, da s silo nič ne opravi, zato reče prijazno: »Dobro, dobro! Toda tako važne zadeve sklepaš za mojimi hrbtom, brez mojega dovoljenja?«

»Dozdaj se nisem nič storil, mislim samo.«

»Kaj pa misliš, Ivanče?« poizveduje Miha.

»Pred pustom se oženim!« pravi Ivan, misleč si, hiteti ja treba, da mi kdo ne odpelje Metke. »Menim, da bi bilo pri sosedu Kobalu najbolje.«

»Prav, prav, bomo že napravili, Ivan!« pravi Miha in umolkne, da ne bi izdal nasprotujočih mislij. Ivan se je veselil v svoji priprostosti, da je stric pripravljen podpirati njega namere. Žal mu je bilo, zelo žal, da ga je poprej tako ostro sodil, zdaj šele je spoznal, da ima pod hrastovo grčo vsaj zanj dobro srce. Tako v mladi glavi, drugače v stari. Miha je premisljeval in premisljeval, snoval črne naklepe in načrte, kako bi mogel Ivana dobro opehariti, da bi mu le ne bilo treba prav nič dati.

Med tem se je skuhala borna večerja, katero sta povžila molče. Ivan je pomolil pred jedjo in po jedi, Miha pa nič. Ivan se je odpravil v hlev živino opravljat, starec pa si je poiskal čudno stvar, ki je bila pred več nego tridesetimi leti suknja francoškega vojaka. V te raztrgane cape je zavil kosti svojega telesa, polhovko si je potegnjal čez ušesa in jo zavil v krčmo.

Kaj, v krčmo? Miha in krčma, kako naj se to vjema? Miha res ni še nikoli plačal za merico vina, ne sebi, še manj pa komu drugemu, vendar je bil stalen gost pri Pipanu. Tu so se shajali lahkomišelniki in napravljivi kmetje, ki so prodali svoj pridelek kmalu po trgatvi, a pozneje pili pri krčmarju za drage denarce. Bili so z večine Mihovi dolžniki, dasi neradi, vendar so pitali lakomneža, ker so se ga bali, da bi jim še bolj

stopal za vrat, če bi mu, ne dajali piti, ali izostali iz krčme.

Od mraza ves trd je prikašljaj in prisopihal Miha k Pipanu, nadejajoč se dobre večerje in obilne pijače na stroške tujih mošenj. Nekaj kmetov je že sedelo na ognjiski klopi, pridno so vlekli iz stolpičastih pipic, a še pridneje iz majolike. Vsi so utihnili, ko je vstopil Miha, samo Matevž iz Polzevega malina se ni dal oplasiti. Čemu neki, saj je bil premožen in neodvisen posestnik, ki se ni bal nikogar. Bil je varčen, m'nulo je leto za letom, da ni potrošil krajcarja po nepotrebem, toda noooj ni vedel od veselja, kaj bi počel, ko se mu je doma družina pomnožila. Mahnil jo je tudi on k Pipanu in plačeval vrč za vrčem. Ker ni bil pijače navajen, zleslo mu je vino kmalu v glavo. V taci slučajih je človek gostobeseden, nadležen in siten. To je izkusil Miha; ni se še dobro skobacal na ognjišče in utetil nadležljivi kašel, kar ga začne zbadati Matevž: »O, Miha, kaj se postavlja svet na glavo, da prideš tudi ti v krčmo?»

»Jaz že prihajam,« odgovori starec, »a tebe ni nikoli videti tu pri Pipanu. Daj mi vrč, daj, da si privesem dušo!»

»Rad, rad, ljubček moj, če daš tudi kaj za vino, drugače pa pij sam!»

Starec ga pogleda debelo.

»Ali te ne bi bilo sram, da jaz plačujem za ta ooga bogatina!« draži ga Matevž.

»Kdo je bogatin kdo!« hučuje se Miha. »Teh par krvavo prikušen h petico ne more nikdo videti, vse mi jih zavida in oponaša? Jaz bogatin? O, da bi res bil!«

»Ne bodi tako otročji, Miha, saj vemo, pri čem da smo. Povej rajši, ali pijesh z nami, ali ne?«

»Nimam denarja pri sebi,« izgovarja se starec.

Matevža je grozno zveselilo, da je spravil skopuha v zadrego; videč, da vsem ugaja, nadaljuje z zbadanjem: »Ne vem sicer, kako je s tabo in tvojo dušo, Mhače moj, toda toliko vere imaš še pri botru Jožetu, da ti dá par bokalov na kredo.«

Miha bi najrajši vstal in Matevža lopnil, a premaga se, ardito pogleda po kmetih, ki se mu smejiijo v pest, in pravi z zobmi skripaje: »Kaj te briga, ali pijem ali ne pijem! Danes se mi ne ljubi!»

»Ha, ha,« krohota se nagajivi Matevž. »Zdaj se ti ne ljubi več piti, ko bi moral plačati, ti bogatin ti!«

Kdo vé, kaj bi se počel hudomušni Matevž, da se ni potegnil krčmar Jože za Miho, ker se ni hotel zameriti oblasti starcu. »Ne bodi siten, Matevž!« pravi, da bi spravil razgovor na drug predmet. »Če vidiš, da te zapušča pamet, molči in pusti ljudi v miru! Kako je kaj s kupčijo, Miha, kako?«

»Slabo, slabo,« odgovori Miha. »Ta burja mi napravlja hudo sapo, nikomor ne morem, ne peš, ne z vozom.«

»Vreme je res slabo, še zdravega ubije ta burja, da ni za nobeno rabo. Tebi pa še bolj škodi, ko si slaboten. Postrezbe ti manjka, Miha, postrezbe. Pripravi si gospodinjo k hiši!»

»E. Jože, J.že, ne bodi tako prismojen!« loti se Matevž znova. »Katera pa bi bila tako neumna, da bi šla k Petelinovim, — tjer bi se neslanega močnika stradala!«

Kmetje se komaj zdržujejo smeha, Miha plane po koncu, toda hud kašel ga prime in vrče nazaj na klop. Ko ga nekoliko pojenja, tolaži ga krčmar in pravi: »Nikar se ne jezi Miha, saj vidiš, da ne ve, kaj govori v vinjenosti. Ti bi letos poiskal Ivanu nevesto, lahko bodeta izbirala med najboljšimi dekletji cele doline. Kako prijetno bi bilo za-té, Mha!«

»Fant se ne bo ženil,« odvrne Miha nevoljno.

»I, če se ne mara oženiti fant, daj se pa ti!« pravi gostobesedni krčmar pol resno, pol šaljivo. »Šest krišev, to še ni taka starost! Koliko jih je, hi se še kasneje oženijo! Gospodarstvo je neobhodno potrebno gospodinje!«

Matevž se zakrohoče na ves glas. »Vidim, da si popolnoma ob pamet, Jože! Miha, ki se bolj trese za krajcar, kakor berač za petico, ta naj se ženi? Najzadnja dekla bi se pomišljala!«

Zdaj je bilo Mihi preveč. — Razburjen skoči z ognjišča in zagrozi Matevžu s hripavim glasom: »Čakaj, strela, prideva še skup! Tega ti ne pozabim nikdar! Nalato se oženim in izberem najlepšo, da bodete vedeli, kdo je Miha Petelin!«

Sapa mu poide, moza zgrabi kašel. Ko se malo oddahne, potegne raztrgani plašč in odide. Ko zaloputne vrata za sabo, ni bilo smejanju ne konca ne kraja, vsi so bili veseli, da so se znebili nadležne pijavke.

(Dalje sledi.)

Razgled po Slovenskem.

Prijateljem »Domoljuba«. — Večkrat se čujejo kaj različne sodbe o našem tistju. Zlasti se nekateri pritožujejo, da prinata premalo novic, da je premalo raznovrsten itd. Uredništvo »Domoljuba« neče tajiti tega; pa zakaj je temu tako? Zato, ker se bralci »Domoljubavi« premalo brigajo za svoj list, ker ga akoro nihče z desle ne podpira z dopisovanjem ali vsaj s priobčeva-

njem zanimih dogodkov itd. Le na ta način pa je mogoče dobiti izvernih poročil ter povzdigniti list do raznovrstnosti in zanimivosti. Zato uljudno prosimo vse tiste prijatelje »Domoljuba«, ki so v resnici zazeti za njegovo zboljšanje, da res zanimiva dogodka iz svojega kraja nazeanjajo po dopisnici uredništvu. Tudi za daljše dopise bomo hvaležni; toda vsebina njihova mora biti

seveda taka, da je splošno zanimiva; osebni prepiri in čisto domače stvari ne spadajo v javnost. Torej več zanimanja za list od strani bralcev, in list bo — zanimivejši!

Uredništvo »Domoljuba«.

Kanonično vmeščeni so bili gg.: France Porenta na župnijo Krize pri Trziču, France Hirsche na župnijo Soro, Anton Zaidaršič na župnijo Osilnica in Leopold Rihar na župnijo Gojzd nad Kamnikom.

Novi grobovi. Dne 31. decembra je umrla v Babnici občespotovana gospa Marija Podboj, po celi ribniški dolini in še dalje znana pod imenom »Cenetova mati«, v visoki starosti 79 let. Bila je svojim otrokom izmed katerih 7 sinov živi in vrlo deluje v raznih krajih domovine dobra in skrbna mati, pobožna in vneta katoličanka, pomočnica ubogih, uzor krščanske žene, matere, gospodinje in krčmarice. Večna radost njeni duši! — Dne 11. januarja ob 11. uri zvečer je umrl po kratki in hudi bolezni č. gospod Janez Oblak, župnik v Borovnici, katerega je, krkor smo poročali, par dni pred novim letom zadel mrtvoud. Rojen je bil pokojni zaslužni župnik dne 18. oktobra 1829, v mašnika posvečen dne 21. julija 1855. V petek, dne 14. januarja položili so blagega pokojnika ob obilni udeležbi duhovščine in vernikov k zadnjemu počitku. Večna luč naj mu sveti! — Dne 15. decembra je nanagroma umrl č. gospod Andrej Martinčič, upokojeni duhovnik v Lokvi, porojen l. 1823 na Samotorci pri Harjalu. — V Gorici pa je umrl stolni župnik, gosp. kanonik Fr. Kosuta.

Ljudska posojilnica v Ljubljani, Gradišče st. 1, obrestuje hranilne vloge s polnimi 4 $\frac{1}{2}$ odstotki, ne da bi kaj odtegnila, ker plača rentni davek in vse pošne in druge stroške iz svojega. Opozorjamo torej vlagatelje na današnji inserat z opombo, da daje ta zavod popolno varnost, da postopa kulantno, pošilja položnice, da se vloga brez stroškov, zamenjava hranilne knjižice tako, da obrestovanje ne preneha, temveč nepretrgoma tečejo obresti še više, in da prevzame vse pošne in druge stroške, torej vstreza vsestransko. — V letu 1897. je imela Ljudska posojilnica prometa glđ. 3.504.331 59.

Katoliško slovensko društvo za Radovljiški okraj bo imelo svoj sbod dne 3. februarja 1898, sv. Blaža dan, pri Petranu na Bledu s sledečim vspešdom 1. Sr. maša ob 10. uri na Otočku; 2. Začetek zborovanja ob 11. uri; 3. Nagovor predsednikov; 4. Poročilo poslancev gg. Pogačnika, Azmana in dr. Kreka; 5. Razni nasveti in predlogi. — K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Pregledovanje železniške proge od Trebnjega skozi Mirno, na Št. Rupert in Mokronog do Trzišča se je v pondeljek vršilo. Vse kaže, da bo ta kraj kmalu dobil železnico.

V deželno bolnišnico so sprejeli v mesecu decembru 284 moških in 170 ženskih, torej skupno 454 bolnikov. Iz meseca novembra jih je ostalo 304. Ozdravljenih je bilo 277, 105 im se je zboljšalo, 13 so jih premestili 35 odpustili kot neozdravljive, [28 jih je pa umrlo. Koncem leta je ostalo v bolnišnici še 300 bolnikov.

Socijalni demokratje. Za v zadnji številki »Domoljuba« smo omenili, kako pogubna je socijalna demokracija v prvi vrsti vsled tega, ker hoče v ljudstvu iztrgati iz srca najdražjo svetinjo sveto vero. Da je temu tako, se lahko prepričamo, ako beremo katerokoli številko umazanih listov »Delavca« ali »Svobode«. Geslo teh socijalno-demokratskih očaj je: Proč s fatji! Proč s črnuhi, maziljenci! Proč s krščanstvom! Dobro vedó, da ako se jim posreči odstraniti duhovnike, bo stvar zanje prav lahka. Nevedno ljudstvo bo verjelo njih lažem in se dalo zapeljati sebi v pogubo. Kadar ne najdejo zvite glave socijalno-demokratskih voditeljev nikakih lažij o duhovnikih, napadati začno cerkev. — Vsi časopisi so se pred božičem spominjali visokih praznikov, ki so prinesli po Kristusu odrešenje celotnemu svetu. Socijalna demokratska »Svoboda« pa vzdihuje, češ, da ni cerkev prinesla obljubljenega mira in rešitve narodom. Gotovo ni prinesla onega mira, kojega hočejo socijalni demokratje namreč revolucijo — pač je prinesla mir, kakoršnega si želé vsi trezno misleči kristijanjo. — Mar-li prinašajo »sodruge« mir s svojimi listi? Ne sejejo li oni povsodi, kamor pridejo, nemir? Hvalijo se sicer, da hočejo rešiti vladajočo hodo — a to so le fraze, s katerimi slepe ljudstvo. Po predalih svojih listov očitajo duhovnikom, da nimajo krščanske ljubezni. V dokaz navajajo popolnoma lažnjive in izmišljene prigodbe. Ali imajo pa sami ono ljubezen, katero priporočajo duhovnikom? Kdor jo hoče videti, naj gre le na socijalno-demokratske shode. Ondi jo bo do dobrega spoznal. Kajti pokažajo jo prav radi dejanjski. Kedar jim zmanjka palic, tedaj se poslužijo tudi noza, ako jim je pri rokah. To ljubezen kažejo pa tudi v besedah, zlasti po časopisih. Imel sem priliko dobiti v obke lansko leto jedno številko »Svobode« in v njej nisem našel nič manj nego 34 podlih psovč na duhovnike. — Hvalijo se po shodih in trdijo, da so prijatelji delavcev; ne povedó pa tega, da so njih voditelji šidje, ki gotovo nimajo nikakega srca do delavca, pač pa do polnih vreč denarja. Zadnji čas so postali prijatelji nemških nacjonalcev. V dokaz temu nam je poslanska zbornica, kjer so šli z njimi čez drn in strn; nedavno pa je prinesel nek nemški časopis poročilo iz shodov socijalnih demokratov v ljubljanski kazini. Dopisnik onega poročila hvali »sodruge« Kristana, ki je povdarjal nezakótnost jezikovnih naredb. Je-li to doslednost socijalnih demokratov? V jedni številki »Delavca« trdijo, da so proti jezikovnim naredbam (kar so pokazali s surovostmi v dunajski zbornici) a v drugi številki se potegujejo za jednakopravnost in samostojnost vseh narodov. — Takih nedoslednosti pokazemo lahko v obilici. Dosledni so le tam, kjer je treba udrihati po katoliških duhovnikih. — Borimo se tedaj, dokler je čas z njimi z vsemi duševnimi močmi, da se ne bodemo kesali — toda prepozno. Noben pošten človek ne more ostati pri stranki, katerej ni sveta nobena reč.

V Smedniku se je dne 11. januarja obesil šestnajstletni pastir gospodarja Knifca. Rezal je slamo in se malo poprej pogovarjal s sosedovo deklo. Ko mu ne-

koliko poznejo domača šestletna hčerka prinese južino, se deklica vrne k materi in reče: »Nič noče jesti, pa privesan je.« Ko pride mati pogledat, vidi, da se je pastir obesil. Oziviti ga ni bilo več mogoče. Mladenič je bil marljiv in lepega obnašanja. Najbrže se je revežu zmožalo.

Nesreča. V Velikem Dolu na Krasu se je 8. januarja zgodila velika nesreča. Pri kopanju gramozu za posipanje občinske poti se je precej spodkopana griva vsuje in zagrne šest oseb. Stiri se žive rešijo, dva sta pa ostala na mostu mrtva, mladenič 24 h let in neka mati dveh otrok. Drugi rešeni so silno poškodovani, jedna žena izmed teh je že umrla.

V bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem Mestu je bilo meseca decembra vseh bolnikov 86; od teh je bilo ozdravljenih 36. Koncem meseca decembra jih je ostalo 37

V Komendi se je dne 6. januarja ustanovila kmetijska podružnica, h kateri je takoj prvi dan pristopilo nad 30 udov.

Štajerski deželni zbor se je dne 28. decembra preteklega leta sešel k prvemu zasedanju. — Dne 10. t. m. je bila druga seja, v kateri je deželni odbor predlagal, naj se povodom 50 letnice vladanja presvitlega cesarja ustanovi za uboge štajerske otroke deželna najdenišnica, nadalje načrt postave, da deželni poslanci zgubijo poslanstvo, če ne izvršujejo poslanstva. Ta predlog je obrnjen proti slovenskim deželnim poslancem. — Dne 11. t. m. je bila tretja seja, v kateri so nemški kričači zopet rogovilili po vzorcu Wolfovem; napadali so katoliške poslance, ki v državnem zboru niso trobili v njihov rog. — Surovost med Nemci se razširja kakor kuga!

Telefon v Mariboru Državno telefonsko omrežje v Mariboru je stopilo v zvezo s telefonsko črto Dunaj-Trst. Pristojbina za govorjenje med Mariborom in Ljubljano (3 minute) je 80 krajcarjev.

Mariborska škofija šteje sedaj 502.145 prebivalcev, 444 duhovnikov, 219 župnij, 149 nameščenih in 55 praznih kapelanij.

Umri je dne 11. t. m. č. o. Klemen Šalamun, gvardijan oo. minoritov v Ptuj.

Svoje sestre vstrelil je v Kozjem dne 26. m. m. vojak, ki je bival doma na dopustu. Sestra pokaže bratu revolver, katerega je ta, ne vedé, da je jeden patron v njem, sukal in neprevidno ogledoval, dokler ne pride šesta cev na vrsto, iz katere se sproži strelivo in zadene sestro v glavo nad očesom. Kmalu nato je bila mrtva.

Vlak je povozil dne 3. dec. med Trbižem in Pontabljem delavca M. Opeka iz Logatca.

Sneg je zasul blizu Pontablja tri prebivalce iz Zgornje Studene. Našli so vse tri mrtve pod snegom.

V Pilberku je imenovan za notarja g. I. Svetina, notar v Gornjem Gradu. Gosp. Svetina je rodom koroški Slovenec.

Dosedanji cesarski namestnik za Primorsko Rinaldini šel je v pokoj, na njegovo mesto je prišel grof Goess, ki je bil dosedaj deželni predsednik v Bukovini.

Goriški deželni zbor se je sešel, a ne more zborovati, ker se slovenski poslanci nočejo udeleževati sej; kajti izjavili so, da se v korist Slovencev že davno ni ničesar zgodilo, torej nočejo vladi ali labom zastoj tlake delati Prav imajo! — Isterski deželni zbor pa ni več sklican v Poreč, temveč v Pulj, da bodo slovenski poslanci ondi vsaj življenja varni. — Tudi tržaški slovenski deželni poslanci so izjavili, da se pri obstoječih razmerah ne morejo udeleževati zborovanja!

Deželni predsednik gosp. baron Schmidt-Zablorow je šel v pokoj, na njegovo mesto pa je prišel podpredsednik namestništva v Gradci, dvorni svetnik pl. Fraydenegg. Gledé prvega so koroški Slovenci mnenja: »Hvala Bogu, da je šel!«, gledé njegovega naslednika pa: »Dobro došel — ako bo tudi nam pravičen!« — Vendar, ker so liberalci s tem imenovanjem popolnoma zadovoljni, ker je pri volitvah v štajerskem velikem posestvu vedno potegnil z liberalci, koroški Slovenci tega imenovanja ne morejo biti veseli!

Občinske volitve so le deloma ugodno izpale. V Rožeku je slovensko-narodna stranka prvokrat sijajno zmagala!

Andrej Einspielerjeva desetletnica Dne 16. januarja je minulo 10 let, odkar je zatisnil oči nepozabni »oče koroških Slovencev«, preblagi monsignor Andrej Einspieler. Ne samo Korošci, temveč ves slovenski narod je dolžan s hvaležnostjo spominjati se tega dogodka!

Koroški deželni zbor se je odprl dne 10. t. m. Nemci so takoj pokazali smrtno sovraštvo do Slovencev, ker so samo jednega slovenskega poslanca volili v nevažni odsek, ki se peča s potrditvijo izvoljenih poslancev.

Imenovanja. — Namesto odstopivšega deželnega glavarja grofa Wurmbanda je cesar imenoval grofa Attensa, katerega pa Slovenci vsled njegovega dosedanjšega jim sovražnega delovanja ne morejo biti veseli. — Dvorni kapelan lavantinskega škofijstva, č. gospod Jožef Majcen, je imenovan za duhovnega svetovalca.

Raznoterosti.

(Kam pripelje prevzetnost človeka?) L. 1815. stal je v Švici pod vislicami bivši učitelj J. R. Bil je jako nadarjen, toda v svoji prevzetnosti je pozabil na Boga, in ker ni dobival več milosti od njega, izgubil je vso vero. Pogrezoval se je vedno globlje ter postal nazadnje presestnik. Da bi ne prišla njegova zlobnost na dan, skušal je zastrupiti zapeljane osebe. Slučaj je hotel, da so druge osebe prej pile pijačo in pomrle. Vsa zadeva je prišla pred sodišče; hudodelec je vedno mislil na pomilostenje, akoravno mu je zagotavljal jetniški duhovnik, da je to nemogoče. Z božjo pomočjo se je duhovniku posrečilo spraviti nesrečnega z Bogom. Priznal je naposled, da bi gotovo ne bil prišel tako daleč — na vislice, če bi ne bil prestopil prve zapovedi božje. Pozabil je Boga in to je bil vzrok njegovih nadaljnjih zločinov, ki so ga privedli na vešala.

(Iz novejšega časa.) Iz družinskega življenja nekega avstrijskega državnega poslanca se pripoveduje sledeče: Gospa: »Zakaj se dečko vedno joka?« — Pastunja: »Iščo svojo harmoniko, trompeto, malo kladvece in drugo orodje.« Gospa (očitaje): Kako moreš biti vendar tako nespametna, ali ne veš, da je šel moj mož k seji v državno zbornico in da potrebuje pri obstrukciji to orodje?«

(Na hrastu se je rešila.) Iz mesta Freiburg v Švici je šla pred kratkim kopica otrok na bližnje pol obraščene hribe. Neko triletno dekletce zaide nekam v goščo, in se izgubi. Šele drugi dan jo pogreše. Gredo jo iskat. Po dolgem času zasledijo, da visi na vejah nekega hrasta. Spravijo jo doli. Kar nič življenja ni bilo čutiti v njej. Čez eno uro pa se zbudi in prosi jesti. Pripovedovala jim je, da je zašla na visoke skale, od koder je padla, po sreči pa se je vjela na hrastu, kamor se ji je zapletla obleka in je ondi visela ceo noč v mrazu.

(Sam daješ izgled!) Oče, ki je bil udan pijančevanju, prepové nekoč svojemu sinu, da ne smé kleti, »Bog vse vé in vse vidi,« pristavi oče konečno. »Ali res?« vpraša sin, in naredi obraz, kakor bi ne verjel. — »Prav gotovo,« odgovori oče, katerega je vprašanje presenetilo. Žalostno povese sin oči, in v svoji odkritosrčnosti pravi: »Oče! potem mi je pa žal za Vas. Potem je pa včeraj tudi Vas videl, kako ste bili pijani.«

(Godba — mišja past.) Da miš ni samo radovedna, temveč da se tudi na godbo razume, o tem se je prepričal neki belgijski tovarnar. Postavil je namreč v navadno mišjo past godbeni stroj, ki sam igra, ako se navije. Godba je miši tako zanimala in k sebi vabila, da so se vedno bolj bližale pasti — naposled so si hotele prav od blizu privoščiti nenavadni užitek in — bile so v pasti!

(Najstarejši izmed vseh poslancev na svetu) je član angleške zbornice Karol Pelham Viliers, ki je nedavno obhajal svoj 96. rojstni dan zdrav in čvrst. On zastopa

svoj volilni okraj od l. 1835, torej celih 63 let, zato po pravici nosi ime »oče hiše poslancev«. Te dni je pa ta mož nenadoma umrl.

(Železnica na goro Sinaj.) Neka angleška družba namerava napraviti železnico na goro Sinaj, in sicer z zobastimi kolesi, kakoršnih je v Švici že mnogo. Postaja bila bi blizu onega kraja, kjer je cesarica sv. Helena, mati Konstantina Velikega, dala napraviti velik kamenit križ, t. j. blizo prostora, kjer je prejel Mojzes od Boga 10 božjih zapovedij, zapisane na 2 kamenitih ploščah.

(Najdaljši dan v Evropi) imajo prebivalci mesta Reykiaka na otoku Izlandije. Ondi je neprenehoma dan cele tri mesece. V Petrogradu traja najdaljši dan 19 ur, a najkrajši 5 ur.

(Vseh listov) izide na leto na celem svetu 12 milijard. S papirjem vseh teh časnikov bi se lahko pokrila planjava 30.000 štirjaških kilometrov. Papir bi tehtal 781.240 ton. Ko bi tiskal en sam stroj in sicer tako, da bi natisnil 1 list v 1 sekundi, moral bi se vrteti 333 let, da bi vsak naročnik vseh sedanjih listov dobil vsaj 1 list. Ako bi kdo zložil vse časnike jednega leta drugega na drugega, imel bi pred seboj stolp 80.000 metrov visok. Ako bi kdo čital vsak list le 5 minut na dan, bi potreboval, da na ta način pregleda vse liste jednega leta, 100.000 let.

(Smola in sreča.) V Breslovu je nedavno prodal nek črkostavec svojo srečko, ravno pred žrebanjem. Ta srečka je pa dobila glavni dobiček. Črkostavec se je hudo prestrašil, ker je prodal toliko premoženje; vendar je dobil od kupca 17 000 mark kot odškodnino.

(Ljubezen do bližnjega.) Na Hebridskih otokih je zbolela neka družina radi vročinske bolezni. V celi vasi ni bilo nikogar, ki bi bil pomagal zapuščenim družini in jej postregel. Vsešč boleznim si ni upal nikdo približati se hiši. V takem položaju jo najde duhovni pomočnik Rigg. V srce se mu zasmili uboga družina, zato ostane pri njej 14 dni ter opravlja delo usmiljenega Samaritana. Stregel in kahal jim je toliko časa, da so k sreči vsi ozdraveli. Vsešč truda in preobilne potrebe si je sam nakopal to bolezen in tudi umrl. — To je v pravem pomenu krščanska ljubezen, različna od one, katero učé socialisti demokratje in oni, ki storé kako dobro delo le radi tega, da jih drugi hvalijo.

Prilagodna številka "DOMOLJUBA" izide dané
3. februarija 1898 zvečer.

Leterljake srečke.

Dunaj, 8. januarija:	73,	36,	48,	3	28.
Gradec, 8. januarija:	16,	48,	67	27.	7.
Trst, 15. januarija:	76,	53,	55,	33,	63.
Ljubljana, 15. januarija:	86,	28,	84,	60	47.

Tržne cene v Ljubljani.

19. januarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	12	80	Špeh, povojen, kgr.	—	68
Rež	9	30	Surovo maslo, »	—	80
Ječmen, »	7	20	Jajce, jedno . . .	—	8
Oves, »	6	50	Mleko, liter . . .	—	10
Ajda, »	9	10	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, »	7	80	Telečje » . . .	—	60
Koruza, »	6	60	Svinjako » . . .	—	64
Krompir, »	2	50	Koštrunovo » . . .	—	40
Leča hktl.	10	—	Pišanec	—	50
Grah, »	12	—	Golob »	—	15
Fizol, »	10	—	Seno, 100 kgr. . .	—	178
Maslo kgr.	—	90	Slama, »	—	178
Mast, »	—	79	Drva trda, 4 kub. mtr.	—	7
Špeh, svež » . . .	—	62	» mehka	—	5

Učenca

za knjigoveshki obrt, nad 14 let starega, dobro vzgojenega, ki je dovršil četrti ali peti normalni razred, vsprejme **M. V. Levce**, knjigoveshki mojster v Kranju.
Pogoji pisмено ali ustno. 261 1—1

PREKLIČ!

Podpisani sem okoli začetka meseca decembra 1897 v gostilni gosp. Fran Janežiča, posestnika v Mlinšah, z ostudnimi izrazi žalil gospoda Fran Janežiča in njegovo soprogo gospo Jožefo Janežič in splot to občespotovano rodbino. — Vsaled tega izrekam tukaj javno, da so bili vsi moji izrazi neupravičeni in odkritosrečno obzlatnem, da sem to storil ter preklicujem vse svoje tedanje navedbe; tudi potrdim, da je bila popolna resnica vse, kar je gospod Damijan Pohl in trdit, da sem govoril. 264 3—1

V Mlinšah, dne 18. januarja 1898.

Lovrenc Prestor, posestnik v Mlinšah.

Prodá se
iz proste roke
novo zidana

hiša
v Vodmatu,

katera je 10 let davka
presta. Natančneje se po-
izvé pri upravnistvu „Do-
moljuba“. 228 3

Ljudska posojilnica

Gradišče št. 1 v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge tudi po novem letu po

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka. 265 1

Oelz^{ova} kavaje najboljši in najčistejši primesek
h kavi. 149 25—23

Čestite gospodinje!

Zahtevajte in kupujte to kavo!

Prodaja se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Mestna hranilnica ljubljanska

obrestuje tudi nadalje hranilne vloge

po 4⁰/₀

brez odbitka novega rentnega davka. 266 (3—1

Iščem dva učenca

v mojo obrt, katerih starost naj
bi bila od 14. do 16. leta. — Učna
pogodba po dogovoru. (263) 1

Fran Dolžan, kleparski mojster
v Domžalah.

Kmetovalcem kateri se hočejo
poučiti s maršjem, kar koristi
njihovemu uspešnemu gospodar-
stvu, priporočamo knjižico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska rasprava.
Spisal Iv. Belce, šepnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Do-
biva se v Katoliški Tiskarni

X. zvezek:
POVESTI
Andrej Kalan

izšel je ravno kar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek
so še v zalogi.

Hiša na prodaj.

Za 12 mernikov posevte in 270 klafter gozda; polovica denarja ostane na posevstvu. Več o tem pové **Josef Kordeš** v Sentjurji pri Kranju 263 2-2

Išče se

krojaški učenc blizu Ljubljane. — Več pové upravnštvo „Domoljuba“. (257) 1-1

Med

(pitance)

se dobi po **48 kr. kilo** pri 46 2-2

Janez Sajevic

Velesova, pošta Cerklje.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zaslati srebro ter povsed bres zguba, ako hoče prodajati postavne depozitne srečke in dravna pisma.

Poučbe na **Ludovika Oesterreicher**, Budapest VIII, Deutscherstrasse 8. 459 10-3 783 10-10

Pserhoferjeva

„**lekarna pri zlatem državnem jabolku**“

na Dunaju, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

stareznano, lahke odvajajoče in od mnogih zdravnikov priporočeno domače zdravilne sredstvo. — Te kroglice so iste, ki so vže več desetletij pri občinstvu dobro znane pod imenom **J. Pserhoferjeve krištaline kroglice**, in se edino pristne izdelujejo le v lekarni pri „zlatem državnem jabolku“ na Dunaju I., Singerstrasse 15.

Cena tem kroglicam: 1 škatljica 15 kroglic 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami gld. 1-5. Ako se svota vnaprej pošlje, velja s poštnine prosto pošiljati vred: 1 zavitek kroglic gld. 1-25, 2 zavitka gld. 2-30, 3 zavitki gld. 3-35, 4 zavitki gld. 4-40, 5 zavitkov gld. 5-20, 10 zavitkov gld. 9-20. (Manj kot jeden zavitek se ne more razpošiljati.)

Prsi se, izrecno zahtevati „**J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice**“

ter naj se pazi, da ima vsaka škatljica na pokrovu radeže tiskano ime **J. Pserhofer**, kakoršno je tudi na navodilu za uporabo.

Balzam za ozeblino

1 lonček 40 kr., s poštnine prosto pošiljati vijo 65 kr.

J. Pserhoferjev trpotčev sok, razlizujoč, stekl. 50 kr.

J. Pserhoferjev balzam za gušo, stekl. 40 kr. s poštnine prosto pošiljati vijo 65 kr.

Stollovi kola - preparati

izvrstno krepujoči želodec in živce. Liter kola-vina ali žlečka 3 gld., pol litra 1 gld. 60 kr., četrt litra 35 kr.

J. Pserhoferjeva grenka tinktura za želodec

(preživiljenjska esenca imenovana). Lehkotno odvajajoča.

Razum tukaj omenjenih izdelkov ima se vse v avstrijskih časopisih naspanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bile vsalugi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe. — Pošiljate po pešti vrše se najhitreje proti predpošiljati zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakasni), je poštalna dosti nižja, nego pri pošiljatih s povzetjem. 226 (6-1)

joče sredstvo, oživlja in krepeča želodec, ter pospešuje prebavljanje. Stekl. 22 kr., dvanajst stekl. gld. 2-.

J. Pserhoferjev balzam za rane, stekl. 50 kr.

Tannochinin-pomada, **J. Pserhoferjeva**, najboljša sredstvo za rast las, lonček 2 gl.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. Steudela, lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljati vijo 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Buiricha, domače sredstvo proti slabemu prebavljanju. Zavoj gld. 1-.

Lepo posestvo

je iz proste roke na prodaj v **Zalogu** pod Ljubljano. Zraven hiše in vseh dotičnih kmetijskih poslopij obsega nad 31 oralov hriba, skoraj 20 oralov travnikov, 11 oralov njiv in 447 kvadratnih seznejev vrta. S kmetijstvom vred se prodá tudi vse kmetijsko orodje in živina. Več pové lastnica posestva

258 2-1 **Marija Peterlin**,

v Zalogu št. 7.

PRISTEN

Cena zavoja 25 kr. (50 vinarjev)
vsebina 500 gramov.

Kathreinerjeve tovarne za sladno Kavo
Dunaj-Monakova

260 1

Prporočam svojo bogato in veliko zalogo vsakovrstnih ur in verižic prstanov, uhanov itd. posebno primerno za ženine in neveste, po najnižji cenl. Ujladno vabl v mnogobrojni obisk

Franc Čuden

v Ljubljani.

256 1

Čealki s podobami tudi po pošti zastoj.

Marijaceljski grenčec

(v trgovini popolnoma prost, sme ga torej prodajati vsak trgovec. Razprodajalci dobé najvišji popust. Plakati v vseh jezikih za reklamo se dobé zastonj.)

Okrepitelo, okusen, poživljajoč, osvobodil, v dijetelnem oziru blagodejen je

Želodeni liker najfinjšega vonja (aroma) in najboljega ukusa, ne zoperne grenek, marveč prijetno pogreni. — Srečno izbrana sestava izredno dobrih, čistih selih, najvestnejša priprava z najboljšo podstavo alkohola omogoči prirejanje najizvirnejšega želodnega grenčeca, kateri krepi želodec in je potrjen po neštvisnih izkušnjah. — Steklenica 20 kr., 6 stekl. 1 gl., 12 stekl. samo 2 gl. — Dobiva se v vseh prodajalnicah, toda pri nakupovanju: **Pozor!** Pristen in pravi ima varstveno znamko **Marijino Celje**, katera je oblastveno vknjižena. Glavna zaloga:

Varstvena znamka.

Lekarna Trnóczy, Ljubljana, Kranjsko,

katera razpošilja — da se občinstvo seznaní s pravim, pristnim blagom — najmanj 6 steklenic z obratno pošto po vseh delih sveta 191 24—16

Liniment. Capsici compos.

281 6 iz lekarné Richter-jeve v Pragi

priznane izvrstno bolečine elajšujoče masle je dobil posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gl. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 707 89—13

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Od vseh avstrijskih škofov potrjeni in od vis. o. kr. ministrstva za vs. št. bogoslužje pripuščeni

mali, srednji in veliki

katekizem ali krščanski nauk

v slovenskem jeziku, kateri bode v rabi po avstrijskih ljudskih šolah od prihodnjega šolskega leta nadalje, je ravenkar izšel ter se dobiva

mali po 15 kr., srednji po 32 kr. in veliki po 40 kr.
v prodajalnici katol. tisk. društva v Ljubiani

(Š. Mloman) Kopitarjeva ulica.

Prodajalci dobé primeren popust.

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarné pri „angelju varhu“ in tovarne farmaceutičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pragi
pri Rogatec-Slatini.

Preskujen in potrjen od zdravstvenih oblastev.

Najstareje, najpristneje, najreelneje in najceneje ljudsko domače zdravilo ki uteši prave in plešče bolečosti krú v želodec itd. ter je vsa-

V svrhu varnosti občinstva pred nišvrednimi ponarejenji nisim od sedaj nadalje to-je občinstvo registrirane varstvene znamke.

bno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v kateri je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“**. Vsak balsam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene šiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem nič vredneje ponaredbó. Pazi naj se teraj vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor sgeraj! Ponarejalci in posnemevalci svojega jedine pravega balzama, kateri tudi prekopeso nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrože sedajlehtim potem na podlagi zakonca o varstvenih znamkah. Kjeť se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslévi: **Na angelja varha lekarno A. Thierryja v Pragi pri Rogatec-Slatini**, 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krona, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 malih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštne povzetju. **Pazi naj se vedno natančno na zgorajno zeleno varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.**

Adolf Thierry, lekarnar

189 25 v Pragi pri Rogatec-Slatini. 396 30 30

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisl

apneno-železni sirup.

Ta 28 let z največjim uspehom rabljeni prami sirup rastaplja sluz, upokojuje kašel, pomanjšuje pèt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jačít in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narañanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narañanje kostij. 725 20—2

Cena steklenice je 1 gl. 25 kr., po pošti 30 kr. več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva **Herbabny-jev apneno-železni sirup**. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenja naj se blagovoli pasti.

389 8 Osrednje skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII/1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zlogi skóre v vseh lekarnah na Dunaju in v koroških.